Nr 428. Kraków, Środa 20 Września 1911. Rok XXX.

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie. Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech: z jednorazową przesyłką poczt.	33	16	8	2 70 h.
z dwurazową	38	19	9 50 h.	3 20
w Państwie Niemieckiem	36	18	9	3
w innych państwach	48	24	12	4

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) upraszą się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy" w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572. — Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 3 i w Biurze Plebsa, ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA
NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują: zamiejscowo: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscowo: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopensa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Handel Fiałka i Turka, ul. Szewska, Biuro dzienników M. Hopczyca, ul. Wiślna.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biuro dzienników A. Buchmana, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 12.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsc. wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. - Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.
Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.
Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za opłatą 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Sejmowa reforma wyborcza.

(Telefonem.)

Lwów, 20 września.

Jak wiadomo, w poniedziałek zbiera się sejmowa komisya reformy wyborczej na posiedzenie, na którem poseł Starzyński przedstawić ma swój referat z projektem reformy statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej. Referat ten został już opracowany i, jak słychać, przedstawia następujące zmiany w porównaniu z obowiązującemi dotąd postanowieniami:

I. Statut krajowy.

Projekt posła Starzyńskiego przewiduje, że Sejm składa się ze 192 członków, a mianowicie:

12 wirylistów (jak dotąd, t. j. 8 biskupów, prezes Akademii umiejętności, rektorowie obu wszechnic i politechniki).

44 posłów wielkiej własności (w porównaniu z obecnym stanem bez zmiany).

36 posłów większych miast (wybranych wedle postanowień § 17; dotąd było ich 28).

10 posłów tych samych miast (wybranych wedle postanowień § 18).

5 posłów z Izb handlowych (dotąd trzech).

2 posłów z Izb rękodzielniczych we Lwowie i Krakowie.

80 posłów reszty gmin (dotąd 74 z gmin wiejskich).

Członkowie Wydziału krajowego.

Liczbę członków Wydziału krajowego proponuje referent powiększyć do ośmiu (dotąd sześciu), mianowicie: jednego wybierać mają posłowie z większych posiadłości, jednego posłowie z miast Izb handlowych, oraz Izb rękodzielniczych, jednego posłowie z kuryi gmin wiejskich z wyłączeniem posłów narodowości ruskiej, czwartego wreszcie posłowie narodowości ruskiej. Dalszych czterech członków Wydziału krajowego wybiera cały Sejm. Te same postanowienia odnoszą się do ośmiu zastępców członków Wydziału krajowego.

Sprawa budżetu.

Co do budżetu zawarto w statucie postanowienie, że Sejm uchwala budżet wraz z ustawą finansową co roku w ciągu najwyżej dziesięciu posiedzeń (przynajmniej sześciogodzinnych), o ile sam tego terminu najwyżej o cztery posiedzenia nie przedłuży. Po upływie tego terminu ma marszałek poddać wszystkie nieuchwalone jeszcze pozycye wydatków i dochodów, oraz ustawę finansową bez dalszych rozpraw pod głosowanie.

Ważność uchwał.

Do powzięcia uchwał w sprawie zmiany postanowień statutu krajowego, określającym skład Sejmu krajowego, potrzebna jest obecność co najmniej 154 członków Sejmu, a do ważności powziętej uchwały większość co najmniej 2/3 części głosów obecnych członków Sejmu; co do zmiany o składzie i sposobie wyborów członków Wydziału krajowego i zmiany postanowień co do większości potrzebnej jest obecność co najmniej 2/3 części członków Sejmu, a do ważności powziętej uchwały co najmniej 2/3 obecnych.

II. Przepisy ordynacyi wyborczej.

Wielka własność.

Co do wyboru 44 posłów z wielkiej własności obowiązują te same postanowienia, co dotychczas.

Wybory z miast.

Co do wyboru 36 posłów z miast proponowane są następujące okręgi:

Lwów posłów 9,
Kraków „ 6,
Przemyśl „ 2.

Po jednym pośle wybierają miasta Tarnów, Tarnopol, Stanisławów, Brody, Jarosław, Drohobycz, Biała, Nowy Sącz, Rzeszów, Sambor, Stryj, Kołomyja; dalej:

Podgórze z Wieliczką,
Bochnia z Wadowicami,
Gorlice z Jasłem,
Sanok z Krosnem,
Brzeżany ze Złoczowem.

Wreszcie wybierają po jednym pośle: Tarnopol ze Złoczowem i Brzeżanami, Kołomyja ze Stanisławowem, Stryjem i Drohobyczem.

Wedle dalszych postanowień Lwów dzieli się na 9 okręgów wyborczych, a Kraków na 6 okręgów; każdy okręg wybiera jednego posła. Osobne postanowienia określać będą sposób wyboru dwóch posłów w okręgach: Tarnopol-Złoczów-Brzeżany i Kołomyja-Stanisławów-Stryj-Drohobycz, mianowicie będą one dwa okręgi dla mniejszości ruskich.

Kurya powszechna.

Wszystkie wymienione powyżej miasta wybierą nadto, jako powszechna klasa miejska, dziesięciu posłów. Prawo głosu w tych okręgach ma każdy obywatel płci męskiej, który ukończył 24 lat życia i przynajmniej od roku mieszka w mieście, w którem wybór został rozpisany. Tych dziesięciu posłów wybierać się będzie w miejscach w okręgach dwumandatowych, w których głosowanie urządzone jest wedle systemu, umożebniającego także i reprezentacyę mniejszości. Każdy wyborca odda przy głosowaniu tylko jeden głos.

Bliższe szczegóły, które jeszcze nie są znane, postanowią, że w 2 okręgach wybiera się dwóch posłów bezwzględną większością, w trzech zaś dalszych, które również dwóch posłów wybierają, będą wybrani ci dwaj kandydaci z trzech, którzy największą ilość głosów otrzymają.

Nadto w okręgach będą wybierani „zastępcy posłów", którzy na wypadek śmierci lub ustąpienia posła wchodzą w jego prawa. Jeżeli oba mandaty poselskie tego samego okręgu zostaną równocześnie opróżnione, zarządza się wybory uzupełniające.

Wybory z Izb handlowych.

Izby handlowe wybierają pięciu posłów, a to we Lwowie i Krakowie po dwóch, — brodzka jednego.

Izby rękodzielnicze.

Dwaj posłowie (Lwów i Kraków) wybierani będą przez przewodniczących i pierwszych zastępców przewodniczących wszystkich korporacyj rękodzielniczych we Lwowie i Krakowie, liczących przynajmniej po 25 członków.

Wybory w kuryi gmin wiejskich.

Wybory w tej kuryi będą pluralne. Po 2 głosy będą posiadali obywatele: 1) opłacający wyższy podatek; 2) zamieszkali na obszarze dworskim; 3) żonaci.

W okolicach o ludności mięszanej pod względem narodowościowym tworzą się okręgi trójmandatowe (wybierające po trzech posłów wraz z ich zastępcami); każdy wyborca jednak oddaje jeden głos. Aby zapewnić miejscowościom narodowym polskim lub ruskim, iż wynik wyboru da im zawsze reprezentanta ich narodowości, przyznaje się władzom wyborczym polskim i ruskim prawo stawiania w tych okręgach oficyalnych kandydatów polskich, względnie ruskich; warunkiem wybieralności dla posła, mającego wedle wyniku głosowania być uważanym za reprezentanta narodowej mniejszości jest, aby jego kandydatura została przed wyborem oficyalnie postawiona na dany okręg przez właściwą władzę wyborczą.

W trójmandatowych okręgach wybrani będą posłami ci trzej kandydaci, którzy otrzymali stosunkowo największą liczbę głosów. Jeżeli kandydatura czyjaś nie była poprzednio ogłoszona oficyalnie przez władzę wyborczą, natenczas wybór jego jest nieważny i ma się odbyć wybór ponowny.

Władzę wyborczą dla polskich mniejszości w okręgach trójmandatowych stanowi komitet z 15 członków, wybrany przez posłów sejmowych narodowości polskiej (wszystkie większe stronnictwa i klasy wyborcze powinny być w nim reprezentowane).

Władzę wyborczą dla ruskich mniejszości stanowi komitet z 15 członków, wybrany przez stronnictwa ruskie.

Oba komitety badają zalecone im kandydatury z łona wyborców, tylko w tym kierunku, czy dany kandydat jest przedstawicielem danej narodowości.

Obrady wstępne.

Lwów, 20 września.

W niedzielę o godz. 10 rano odbędzie się posiedzenie lewicy sejmowej. Po południu ma obradować prawica.

Wedle pogłosek, powstało w łonie prawicy przesilenie. Grozi oderwanie się Podolaków, co zacieśniłoby jeszcze bardziej węzły, istniejące między Podolakami a narodowymi demokratami.

Strajk generalny w Hiszpanii.

(Teegr. „N. Reformy").

Madryt, Ogólny związek robotniczy ogłosił strajk generalny na całą Hiszpanię. Dzień wstrzymania pracy będzie ogłoszony.

Madryt. Dziennik urzędowy ogłasza dekret, zawieszający gwarancye konstytucyjne dla Walencyi.

Madryt. Dekret królewski zawiesza gwarancye konstytucyjne w całej Hiszpanii.

Madryt. Canalejas oświadczył, że sytuacya w Walencyi jest bardzo poważna. W Carcagente i Alcira ogłoszono komunę. Alcira znajduje się w rękach rewolucyonistów. Magistrat i dwa budynki publiczne zostały spalone. Rewolucyoniści próbowali też podpalić klasztor zakonnic. Przez wysadzenie dynamitem w powietrze jednego mostu udaremnili komunikacyę kolejową.

Czesi i Niemcy.

(Telegr. „N. Reformy").

Praga. Prezydyum niemieckiego klubu sejmowego odbyło wczoraj konferencyę z marszałkiem Lobkowitzem, który oświadczył, że zamierzone jest odbycie czterech posiedzeń Sejmu, którego sesya będzie miała charakter wyłącznie formalny. Ostatnie posiedzenie odbędzie się d. 2 października. Ma być wybraną komisya narodowo-polityczna i komisya dla poprawy położenia nauczycieli i ogłoszoną permanencya obu tych komisyi.

Praga. Wczoraj odbyło się posiedzenie Związku czeskich posłów do Sejmu, na którem zapadła jednomyślna uchwała co do postępowania podczas sesyi Sejmu. Postanowiono wziąć pod obrady sprawę drożyzny.

Hr. Ronikier — skazany na 15 lat ciężkich robót.

(Telegr. „N. Reformy.")

Warszawa, 20 września.

Po onegdajszych replikach oskarżycieli wczoraj przemawiali wszyscy obrońcy. Następnie zabrali głos wszyscy oskarżeni. Sensacyę wywołało powstanie osk. Ronikiera, który przemówił do sędziów.

Mowa osk. Ronikiera.

„Ja słyszę wszystko, wszystko jest kłamstwem, dziełem nieprzyjaciół mojej żony, którzy chcą ją wtrącić do grobu. Mogę odpowiedzieć jednem słowem: Mord popełniono przed dwoma miesiącami a ja siedzę tu już lata w więzieniu. Jeden świadek tu nic nie zeznawał t. j. Bóg, którego ja głośno wzywam, niech zaświadczy o mej niewinności. Ja wierzę w Boga, którego jestem sługą i chcę pozostać nim całe życie".

Wyrok.

Warszawa, 20 września.

Sąd ogłosił wyrok, **skazujący Bohdana Ronikiera na 15 lat robót przymusowych**, oraz utratę wszystkich praw obywatelskich.

Zawadzki i Siemiński zostali uwolnieni.

Oskarżeni i publiczność przyjęli wyrok spokojnie.

Zawadzkiego i Siemińskiego wypuszczono natychmiast na wolność.

Po śmierci Stołypina.

(Telegr. „N. Reformy").

Wiedeń. Hr. Aehrenthal wyraził imieniem wspólnego rządu współczucie rządowi rosyjskiemu z powodu śmierci Stołypina.

Pogrzeb.

Kijów. Pogrzeb Stołypina odbędzie się w piątek d. 22 b. m.

Petersburg. Zwłoki Stołypina mają być przewiezione do Petersburga.

Odjazd cara.

Kijów. Car Mikołaj odjechał z rodziną do Sebastopola.

Kijów. (Pet. ag. tel.) Po powrocie z Czernichowa car Mikołaj udał się do szpitala i był obecny na mszy, odprawionej za Stołypina. Car wyraził wdowie po Stołypinie współczucie. Przed wyjazdem rodziny carskiej do Sebastopola odbyło się w katedrze Zofii uroczyste nabożeństwo na intencyę szczęśliwej podróży rodziny carskiej.

Następca Stołypina.

Petersburg. „Now. Wremia" donosi: Kokowcew zostanie prezydentem ministrów, a Makarow ministrem spraw wewnętrznych. Według innej wersyi, ministrem spraw wewnętrznych zostanie poseł do Dumy Bałaszew.

Kijów. Krążą pogłoski, jakoby ministrem spraw wewnętrznych miał być mianowany nacyonalista Bałaszew, poseł do Dumy, marszałek szlachty powiatu brecławskiego na Podolu. Bałaszew konferował z ministrami. Kandydatura ta mało ma jednak widoków urzeczywistnienia.

Peterburg. Za następcę Stołypina uważają powszechnie Kokowcewa, co w kołach postępowych czyni korzystne wrażenie.

Petersburg. Jak słychać, wkrótce ustąpi też minister spraw zagranicznych Sazonow, który był szwagrem Stołypina.

Oświadczenie Kokowcewa.

Kijów. Minister Kokowcew zastępujący obecnie Stołypina, na nabożeństwie za Stołypina powiedział: —

„Czas już przerwać uniesienie nacyonalistyczne i zacząć zgodne współżycie.

Rewolucya stłumiona.

Petersburg. W mieszkaniu wice-ministra Krzyżanowskiego odbyła się narada dygnitarzy w sprawie zamachu na Stołypina.

Uznano, że zamach należy uważać za fakt odosobniony. — Rewolucya została już stłumioną. Niema podstaw do zmiany kierunku kursu polityki wewnętrznej.

Głosy prasy rosyjskiej.

Petersburg. „Riecz" pisze o śmierci Stołypina: Myśl manifestu październikowego była z początku programem Stołypina. Historya administracyi Stołypina jest jednakże ciągłem odstępywaniem od tej idei i powrotem do starych zasad administracyjnych. Spodziewaliśmy się zmiany kursu w duchu manifestu październikowego. Krwawy czyn przerwał ten naturalny proces. O tyle też tragiczna śmierć Stołypina jest większem nieszczęściem dla jego wrogów, niż dla jego przyjaciół. Dla tych ostatnich czyn ten będzie pretekstem do wzmocnienia reakcyi.

„Birż. Wiedom." piszą: Stołypin posiadał wielki talent reformatora, brakło mu jednakże silnych zasad i silnego programu. W każdej z trzech Dum był on innym. Raz był człowiekiem nowoczesnym, który żądał odrodzenia Rosyi, drugi raz mężem „starej Rosyi", który wierzył w biurokracyę i jej siłę twórczą. Mimo tego był on znacznem zjawiskiem w historyi Rosyi.

Obawa pogromów.

Petersburg. Obawy pogromów wzrastają. Obawiają się, że w Kijowie wybuchną pogromy zaraz po wyjeździe cara i Kokowcewa. Obawy te są tembardziej uzasadnione, że prasa nacyonalistyczna wzywa do walki przeciw innoplemieńcom, zwłaszcza żydom. Wielu żydów opuszcza Kijów.

Kijów. Pojawiło się obwieszczenie generał-gubernatora, że władze wszelkie rozruchy zduszą w zarodku. Noszenie broni zostało zakazane.

Dziś zbierze się sąd wojenny...

Kijów. Śledztwo przeciw Bagrowowi prowadzone przez sędziego śledczego do spraw szczególnej wagi, Lucedarskiego, zostało już ukończone. Dziś zbierze się sąd wojenny, który jak utrzymują — wyda na Bagrowa wyrok śmierci przez powieszenie. O ułaskawieniu Bagrowa nie ma mowy.

Petersburg. Bagrowowi wręczono już akt oskarżenia, który opiewa na usiłowane morderstwo względnie morderstwo, zależnie od tego, czy sekcya orzeknie, czy Stołypin musiał umrzeć od jego kuli.

Petersburg. Czwartą część osób aresztowanych wypuszczono na wolność, ale aresztowano dwie nowe. Na dworcach kolejowych panuje ścisk. Setki osób podaje o paszporty.

Domniemany wspólnik.

Kijów. Stwierdzono, że Bagrowowi towarzyszył jakiś nieznany blondyn, który po spełnieniu zamachu niezwłocznie zbiegł.

Kula Dum-dum.

Kijów. Kula w rewolwerze, którym posłużył się przy zamachu Bagrow, okazała się rozszczepioną, w działaniu dorównywującą kulom Dum-dum. Dlatego też spowodowała ona w organach wewnętrznych zmarłego ministra znacznie większe spustoszenie, niż przypuszczano pierwotnie.

Rola Bagrowa w ochranie.

Lwów, 20 września.

Do „Kuryera Lwowskiego" donoszą z Kijowa: Ciekawą i niejasną zarazem przedstawia się rola Bagrowa w ochranie. Żandarmerya bowiem utrzymuje, że Bagrow dostarczał jej cennych wiadomości o robocie rewolucyjnej, między innemi miał wykryć pracę organizacyj tajnych w Petersburgu i naprowadzić policyę na ślad drukarni socyal-demokratów. Otóż te informacye są fałszywe i podawane jedynie w celu ratowania powagi ochrany a właściwie jej szefów.

Bagrow rzeczywiście nawiązał stosunki z ochraną, ale to w sposób niezwykle dowcipny i dotychczas niepraktykowany. Utrzymując towarzyskie stosunki z naczelnikiem ochrany petersburskiej Herasimowiczem i takim samym dostojnikiem Kulabką w Kijowie, zdołał pozyskać ich zaufanie. Działał na własną rękę i w tajemnicy niemal przed partyą, gdyż po azefiadzie nikomu z członków partyi rewolucyjnej organizacyi nie wolno było nawiązywać stosunków z ochraną.

Charakterystyczną i niebywałą jest rzeczą fakt, że Bagrow został przyjęty do ochrany bez t. zw. „zakładu", to znaczy bez wydania żandarmeryi paru rewolucyonistów. Wrodzonym sprytem bowiem potrafił wyprowadzić w pole przebiegłych naczelników ochrany. Bagrow snuł przed nimi fantazyjne plany wykrycia wszystkich rewolucyjnych organizacyj w Rosyi, opracowywał długie i mozolne szkice i programy działania policyi.

Bajecznie uzdolniony Bagrow potrafił tak ponętnie przedstawić sposoby zgniecenia rewolucyjnego wrzenia w Rosyi, że taki Kulabko był wprost olśniony „intuicyą" Bagrowa. Ukrywając nazwisko Bagrowa, Kulabko opowiadał żandarmom, że wynalazł dla ochrany conajmniej Napoleona! Na tem tle pokpiwano w ochranie z entuzyazmu Kulabki. Bagrow jednakże sprytnie umiał wyciągać potrzebne dla rewolucyonistów wiadomości z policyi. Rewolucyoniści zaś ze swojej strony wobec tego uważali go za geniusza rewolucyi.

Mniej jednakże miał zaufania do Bagrowa wytrawny żandarm, wspomniany już naczelnik petersburskiej ochrany Herasimow. Ten wciąż żądał wydania ludzi. Ale i na to poradził sobie dowcipny Bagrow. W kilku częściach miasta Petersburga Bagrow powynajmował mieszkania. Każde takie mieszkanie zostało przez Bagrowa zarzucone nielegalnemi pismami, fantastyczną korespondencyą. Na drugi dzień po takiem przygotowaniu mieszkań, wprowadził doń policyę. Herasimow nabrał więcej wiary do Bagrowa. Kuljabko zaś tryumfował z tych zasług swego „Napoleona" nad Newą.

Czy Niemcy wypowiedzą wojnę?

(Telegr. „N. Reformy").

Londyn. Pismo „Ground Country" ogłasza artykuł Arnolda White'a p. t: „Czy Niemcy wypowiedzą wojnę?" Autor wywodzi, że silnym mężem w Europie nie jest cesarz Wilhelm tylko austryacki arcyksiąże Franciszek Ferdynand. Kwestya wojny lub pokoju zależy w pierwszej linii nie od cesarza Wilhelma lecz od tego, która z dwóch partyi w Austryi wezmie górę pokojowa, czy też wojenna, która popiera politykę światową następcy tronu arcyks. Franciszka Ferdynanda.

Paryż, 20 września

Ag. Havasa donosi: Sekretarz stanu Kiderlen Wächter nie wręczył ambasadorowi Cambonowi odpowiedzi pisemnej. Wymiana zdań prowadzoną była z szczerem życzeniem porozumienia. Zamierzone są zmiany redakcyjnej natury. Uzyskano świeże postępy. Pozostają jeszcze pewne zasadnicze kwestye w zawieszeniu, co do których Francya nie może ustąpić. Można się wprawdzie spodziewać pomyślnego zakończenia, jednakże nie należy być zbyt optymistycznym. Kiderlen Wächter po konferencyi z kanclerzem jaka się odbędzie we czwartek spotka się ponownie z Cambonsem.

Nowy minister wojny.

(Telegr. „N. Reformy")

Wiedeń „Fremdenblatt" donosi: Desygnowany na następcę ministra Schönaicha komendant korpuśny w Sarajewie, Auffenberg, przybył tu, powołany przez cesarza i był wczoraj przed południem przyjęty przez cesarza na posłuchaniu.

Wiedeń, 20 września.

Następcą Schönaicha zamianowany został generał Auffenberg, komenderujący w Sarajewie. Nominacya jego będzie dziś urzędownie ogłoszona.

Wiedeń, 20 września.

Z nominacyą generała Auffenberga łączą się pogłoski o zmianie ustawy wojskowej i o ewentualnem cofnięciu tej ustawy, będącej przedmiotem obstrukcyi w Sejmie węg. Czy zamiar ten da się przeprowadzić — niewiadomo, albowiem mogłoby to wywołać poważne komplikacye na Węgrzech. — Ze sprawą tą łączą ostatni pobyt bar. Khuena w Wiedniu, który oświadczył się stanowczo przeciw cofnięciu ustaw wojskowych.

Wiedeń, 30 września.

Dotychczasowy minister wojny bar. Schoenaich wystosował do „N. Fr. Presse" pismo, w którem oświadcza, że obawia się przykrych roztrząsań co do powodów swego ustąpienia. Powody jego ustąpienia są natury rzeczowej wszystkie inne kombinacye, które łączono z zajściami sprzecznemi z konstytucyą, są fałszywe. Minister nigdy nic podobnego nie powiedział i nie dał powodu do tego rodzaju roztrząsań.

List ten bar. Schoenaicha odnosi się do licznych artykułów dziennikarskich, które donosiły o konflikcie między bar. Schoenaichem a następcą tronu. Konflikt ten miał być wywołany sprawą ustaw wojskowych i kredytów wojskowych. Jak wiadomo, na ostatniej sesyi delegacyjnej uchwalono podwyższenie kredytów wojskowych o 200 milionów koron. Bar. Schoenaich oświadczył wtedy, że nie może się zgodzić z temi sferami, które żądały wyższych kredytów i oświadczyły, że uchwalenie 200 milionów koron jest marnym ochłapem.

Sprawa drożyzny.

(Telegr. „N. Reformy".)

Lwów. Wkrótce udaje się do Wiednia deputacya m. Lwowa, złożona z prezydyum miasta, pięciu członków komisy. aprowizacyjnej i dyrektora rzeźni, aby wręczyć rządowi memoryał w sprawie zwalczania drożyzny, zawierający szereg żądań, jak: udzielenie wydatnej pomocy materyalnej z funduszu traktatowego, przeznaczonego na aprowizacye miast; bezzwłoczne zarządzenia weterynaryjne w kraju wogóle, w szczególności dla Lwowa; zniżenie opłat konsumcyjnych państwowych od mięsa i zwierząt, bitych w rzeźni miejskiej; zniżenie taryf dla transportów kolejowych na przestrzeni mniej niż 100 klm.; bezwarunkowe zezwolenie na import mięsa argentyńskiego bez ograniczenia, z uwolnieniem od cła; wyjednanie przyspieszenia budowy rzeźni na granicy państwa w Burdujeni; jak najrychlejsze wprowadzenie w życie traktatu handlowego z Rumunią i otwarcie granicy rosyjskiej dla importu mięsa.

Lwów, 20 września.

Cena mięsa podskoczyła wczoraj znowu o 11 halerzy na kilogramie. Korporacya rzeźników i masarzy rozlepiła równocześnie na murach miasta odezwy, w których donosi, że ogół rzeźników nie bierze odpowiedzialności za dostawę mięsa i dalszą jego cen podwyżkę. W odezwie tej podnoszą dalej rzeźnicy, że na podwyżkę wpłynęło zamknięcie targów nawet w miejscowościach, gdzie nie zachodziła konieczna potrzeba, i ostre przepisy weterynaryjne, które rzeźnikom utrudniają nabycie bydła. Rzeźnicy wobec tego apelują do towarzystw, związków konsumcyjnych i ogółu publiczności, aby odniosły się do władz autonomicznych i rządowych i wyjednały u nich pomoc w aprowizacyi miasta (Zawsze ta sama śpiewka. Przyp. Red.).

W Wiedniu.

Wiedeń. Wczoraj wieczorem panował zupełny spokój.

Wiedeń. W dzielnicy Ottakring panuje spokój. Zarządzenie co do wczesnego zamykania sklepów i bram utrzymane będzie dalej.

Wiedeń. Przed sądem powiatowym odbyły się wczoraj pierwsze rozprawy przeciw aresztowanym za ekscesy w niedzielę i poniedziałek. Jeden z oskarżonych zasądzony został na 3 tygodnie aresztu. Rozprawa przeciw innym została odroczoną dla przesłuchania nowych świadków.

Konferencya ministrów.

Wiedeń. Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady ministrów w sprawie konferencyi z rządem węgierskim co do importu mięsa. Jak słychać, rząd węgierski czyni na razie jeszcze trudności, zarówno co do importu mięsa argentyńskiego, jak i co do podwyższenia kontyngentu mięsa z Serbii.

Budapeszt. Prasa węgierska, omawiając demonstracye wiedeńskie, sądzi, że rząd węgierski powinien teraz wywrzeć większy nacisk na rząd austryacki, który zmuszony do uzyskania wolnego importu mięsa, zmuszony też będzie dać Węgrom większe koncesye.

Zniżki taryfowe.

Wiedeń. Ministerstwo kolei w porozumieniu z interesowanemi ministerstwami zarządziło oprócz przyznanych już zniżek dla bydła i mięsa także zaprowadzenie ogólnej 50 prc. zniżki taryfy dla ziemniaków, jarzyn, owoców strączkowych na wszystkich liniach austryackich kolei państwowych. Zarządzenie to wchodzi natychmiast w życie. Równocześnie rozszerzone będą zaprowadzone już zniżki 50 prc. dla paszy także na kukurydzę i mąkę przeznaczoną do wypasania.

Demonstracye.

Salzburg. Około 1000 robotników i robotnic przeważnie socyalistycznych, urządziło onegdaj po zgromadzeniu pochód demonstracyjny po mieście. Nie przyszło do żadnych wykroczeń.

Budapeszt. W VII. dzielnicy odbyły się wczoraj demonstracye drożyźniane. W wielu sklepach wybito szyby. Pięciu policyantów rannych.

Budapeszt. W najbliższych dniach odbędą się tu liczne demonstracye drożyźniane. — We czwartek ma się odbyć demonstracya przeciw podwyższeniu cen mleka o 4 hal. na litrze.

Königinhof. Przed browarem tutejszym odbyła się wczoraj demonstracya z powodu podwyższenia cen piwa. Żandarmerya interweniowała. Wiele osób rannych.

Ruch wśród urzędników.

Lublana. Niemieccy i słoweńscy urzędnicy państwowi odbyli wspólną naradę, na której uchwalono domagać się, aby Rada państwa uchwaliła w przyszłej sesyi pragmatykę służbową i podwyższenie płac.

Reforma statutu m. Krakowa.

Wczoraj po południu odbyło się pod przewodnictwem prezydenta dra Lea posiedzenie miejskiej komisyi statutowej. Komisya ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym dra Lea, zastępcą posła dra Bandrowskiego. Następnie referent radca magistratu dr Sikorski złożył sprawozdanie z dotychczasowej działalności komisyi statutowej od r. 1905, oraz przedstawił dotychczasowe projekty w cyfrowem ujęciu. Referent przedstawił mianowicie projekt reformy wyborczej, przedłożony przez zjednoczone kluby demokratyczne, projekt posła Daszyńskiego i posła Federowicza.

Projekt reformy wyborczej, przedłożony przez kluby demokratyczne, zatrzymuje dotychczasowe kurye, lecz w zmienionej formie, rozszerza prawo wyborcze także na nieopodatkowanych i tworzy dla nich osobną kuryę. Według tego projektu byłoby 80 radców wybieranych w kuryach, a 5 do 10 w kuryi czwartej; nie jest jeszcze ustalonem, czy będzie to kurya powszechna, czy tylko dla nieopodatkowanych.

Projekt pos. Daszyńskiego wprowadza czteroprzymiotnikowe prawo wyborcze do gminy.

Projekt posła Federowicza przewiduje tylko dwie kurye: opodatkowanych i nieopodatkowanych.

Na wczorajszem posiedzeniu naszkicowali także swoje projekty radcy gminni ks. Caputa i p. Porębski.

Projekty te służyć będą w dalszym ciągu za substrat do obrad nad reformą wyborczą.

W dalszym ciągu obrad zastanawiano się, jak dalej postępować, aby sprawa powyższa mogła się łatwo skrystalizować w konkretnym kształcie.

Polecono referentowi, ażeby do najbliższego posiedzenia, które się odbędzie w przyszłym tygodniu, opracował szczegółowo ilustracye liczbowe, odnoszące się do wszystkich projektów.

Uchwalono także jawność posiedzeń, z których będą wydawane komunikaty dla dzienników.

Kronika.

Kraków, środa 20 września.

Kalendarzyk kościelny: Eustachiusza i Zuzanny m.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 min. 25; zachód o godz. 5 m. 43; długość dnia godzin 12 min. 18.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Zmienne, później zmniejszone zachmurzenie, niestałe, chłodno, północno-wschodnie mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Damy i huzary". — —

Salon Powszechnego Związku artystów malarzy i rzeźbiarzy (Mały Rynek l. 6 I p.) od godz. 9—11 i od 3—6. Wstęp wolny.

Wystawa w Tow. sztuk pięknych otwarta od 11 do 4 po południu.

Teatr miejski we Lwowie: „Nieznajomy tancerz".

Polskie seminaryum w Bobrku ad Cieszyn. „Wiener Ztg." ogłasza: Minister oświaty zamianował dyrektora istniejących dotychczas przy seminaryum nauczycielskiem w Cieszynie polskich klas równoległych Ernesta Farnika, dyrektorem seminaryum w Bobrku, a nauczycieli głównych owych klas Bogusława Kucka, Ludwika Ekerta, Rudolfa Tomaszka, Bernarda Kotulę, Józefa Wojnara i Józefa Dostala, nauczycielami głównymi w seminaryum w Bobrku.

Ze sportu. Niedzielny match „Cracovii I" z „Wrocławiem" poprzedziło spotkanie się „Cracovii Rezerwy" z młodym klubem sportowym „Alfa" z Dębnik. Match ten mimo wielu obustronnych braków był ogółem bardzo zajmującym, gdyż spotkały się drużyny prawie równe, albowiem fizyczną przewagę „Rezerwy" zrównoważyła „Alfa" lepszem zgraniem i kombinacyą. Wynik ostateczny 1:0 na korzyść „Rezerwy" nie rozstrzygnął wystarczająco, gdyż zdobycie punktu spowodował błąd, zresztą świetnie grającego obrońcy. Rozstrzygające spotkanie obu drużyn nastąpi prawdopodobnie za dwa tygodnie.

Szkoła introligatorska. — Wpisy do tutejszej szkoły introligatorskiej odbędą się w dniach 21, 22 i 23 b. m. od godziny 6 do 8 wieczór w badynku szkolnym przy placu św. Ducha. Dyrekcya szkoły uprasza p. majstrów, aby swych uczniów w powyższym czasie do szkoły zapisać zechcieli.

Ucieczka umysłowo chorej. Estera Tischlerowa, żona kupca Jury Tischlera, pochodząca z Wierzbna (gub. kielecka), uciekła wczoraj od swego męża w niewiadomym kierunku. Nieszczęśliwa odbywała kuracyę w tut. szpitalu, mąż jej zaś zgłosił się wczoraj, aby ją odebrać i, uzyskawszy pozwolenie na to, wyszedł z żoną na miasto. Tu przy ul. Miodowej pozostawił żonę na chwilę, sam zaś udał się za sprawunkiem. Chora skorzystała z nieobecności męża i zbiegła. Zrozpaczony mąż zawiadomił o tem policyę.

Przymusowe rugowanie Bazylianek z realności „Domu narodnego" przy ul. Zyblikiewicza we Lwowie miało nastąpić wczoraj, lecz znowu zostało odroczone do dzisiaj. Wyższy sąd uchwalił przeprowadzić bezwarunkowo rumacyę. Pisma protestującego, które wystosował ks. metropolita do sądu w obronie klausury, sąd nie uwzględnił. —

Od rana gromadziły się wczoraj grupki młodzieży przy ul. Zyblikiewicza, przybył też oddział policyi, złożony z 40 policyantów pieszych i kilku konnych, pod dowództwem st. komisarza p. Sienkiewicza.

O godz. 10 odwołano telefonicznie policyę, poczęły się też rozchodzić grupy ciekawych. Rumacyę odroczono do dzisiaj rana, spodziewają się bowiem, że po uchwale wyższego sądu, Bazylianki dobrowolnie ustąpią.

Tyfus brzuszny w okolicach Lwowa. W ostatnich dwóch tygodniach przywieziono do Lwowa wiele osób, które zaraziły się na prowincyi tyfusem brzusznym. Znaczna stosunkowo ich liczba pochodzi z podmiejskich wsi; n. p. ze Zniesienia 4, z Kleparowa 4, z Winnik 2, z Zamarstynowa 1. Fizykat miejski zwraca uwagę na niebezpieczeństwo picia wody na wycieczkach poza Lwowem. Również przy spożywaniu środków żywności, pochodzących z tych okolic, należy zachować ostrożność.

Pogrzeb ks. Eug. Lubomirskiego. Z Kłomnic donoszą: W poniedziałek po nabożeństwie żałobnem w kościele parafialnym w Kruszynie, odprawionem przez ks. biskupa Zdzitowieckiego z Włocławka, odbył się pogrzeb zwłok Eugeniusza księcia Lubomirskiego. Kondukt z kościoła do grobu rodzinnego prowadził biskup Zdzitowiecki w otoczeniu 30 księży świeckich oraz Dominikanów z Gidel i Paulinów z Częstochowy. W pogrzebie brało bardzo liczny udział ziemiaństwo z bliskiej i dalszej okolicy, przedstawiciele różnych instytucyi z Warszawy i miast sąsiednich. Nad grobem przemawiał biskup a pieśni żałobne wykonał chór duchowieństwa.

Pojedynek. Z Budapesztu telegrafują: Z powodu konfliktu między posłem Sinegym a naczelnikiem węgierskiego Biura korespondencyjnego, radcą dworu Rado, ten ostatni wyzwał posła Sinegyego na pojedynek na pistolety, który się odbędzie z oddalenia 30 kroków.

Zasądzenie śpiewaka. Z Pragi telegrafują: Były saski śpiewak nadworny Burian, przeciw któremu król saski wniósł skargę o zapłacenie kary konwencyonalnej za przekroczenie urlopu, zasądzony został przez tutejszy sąd na zapłacenie połowy kary konwencyonalnej t. j. 15 000 K, kosztów procesu i odsetek w wysokości 5%.

Wybuch Etny. Z Catanii donoszą: W Castiglione zamkniętych jest 4000 osób, które nie mogą opuścić miasta, gdyż lawa wybuchająca z Etny, przerwała wszelką komunikacyę.

Wykupno kolei warszawsko-wiedeńskiej.

(Informacye „N. Reformy").

Warszawa, 19 września.

Sprawa wykupu kolei warszawsko-wiedeńskiej z rąk prywatnych akcyonaryuszy przez rząd nie przestaje żywo interesować tutejszych kół giełdowych i przemysłowych. Po zamachu na Stołypina i zamianowaniu na jego miejsce tymczasowym prezesem gabinetu ministrów Kokowcewa ożyły tu nadzieje, że wykupno może jeszcze zostać zaniechane, albowiem, jak wiadomo, Kokowcew należał do stanowczych przeciwników tego projektu. Jednakże wkrótce okazało się, że nadzieje te nie mają żadnej podstawy. Podług informacyj z poważnych źródeł giełdowych berlińskich, otrzymanych tutaj, sprawę wykupna uważają tam za przesądzoną, niezależnie od tego, kto będzie kierownikiem gabinetu.

Dokonano już nawet w Petersburgu obliczeń kosztów wykupna kolei, które, jeżeli wykupno zostanie przeprowadzone w r. b., wynieść ma 33 mil. rubli.

Jedynie, w razie utrzymania się Kokowcewa na obecnem stanowisku, spodziewać się można odroczenia wykonania projektu na pewien niedługi zresztą czas, bo najwyżej do roku przyszłego. W związku z temi oczekiwaniami kurs akcyj kolei na giełdzie berlińskiej, który w ostatnich dniach stale się obniżał, poprawił się nieco; w obrotach płacono za nie do 204·50, a w kasowych do 206·50. Zwyżka ta i w tem także ma swe źródło, że rezultat obliczeń wykazuje, iż kurs wykupu nie może być niższy od 205, niezależnie od dopłaty, uwarunkowanej dywidendą za rok ostatni.

Renta wykupna będzie jeszcze wyższa, gdy wykupno zostanie odroczone do roku przyszłego, albowiem w obrachunkach musi być wtedy uwzględniony dochód z r. b., zapowiadający się bardzo pomyślnie, a tem samem podnoszący oszacowanie renty wykupnej. Ważne to informacye dla wszystkich właścicieli akcyj.

Telegramy

z dnia 20 września.

Wiedeń. Cesarz przyjął wczoraj ambasadora w Londynie hr. Mensdorfa na posłuchaniu.

Budapeszt. Posiedzenie Sejmu węgierskiego zostało po czterech imiennych głosowaniach zamknięte. Następne posiedzenie dzisiaj.

Z manewrów.

Lwów. „Gazeta Wieczorna" donosi: Powracający z manewrów żołnierze skarżą się na bardzo ciężkie życie w czasie manewrów. Długie i forsowne marsze zwalały ludzi z nóg. Noclegi w polu na rozmokłej od deszczu ziemi nie pokrzepiały, a jedzenie było co najmniej niedostateczne. Bardzo często brakowało chleba. Musiano uciekać się do konserw i sucharów. Najlepszą miarą zmęczenia były noclegi. Wieczorem całe kompanie kładły się w rowach przydrożnych. Nikt nie zadawał sobie trudu ustawiania namiotów lub starania się o jadło. Wszyscy mieli tylko jedno pragnienie t. j. spoczynku.

Porucznik prowiantowy, który usiłował w czasie manewrów odebrać sobie życie, przebijając się bagnetem, nazywał się v. Storch.

Nauka rysunków.

Wiedeń. Ministerstwo oświaty po wysłuchaniu opinii krajowych władz szkolnych i na podstawie obrad ankiety fachowców wydało nowe plany naukowe dla nauki rysunków w szkołach ludowych, wydziałowych, seminaryach nauczycielskich, oraz dla kursów nauczycielek robót i dla froeblówek.

Przeciw Finlandyi.

Petersburg. Generał gubernatorowi finlandzkiemu udzielono prawo ogłaszenia w razie potrzeby stanu wojennego.

Wybory w Bułgaryi.

Sofia. Podczas wyborów do sobrania wybrano 190 kandydatów rządowych i 23 opozycyonistów.

Strajk w Irlandyi.

Londyn. Strajk kolejowy w Irlandyi wzrasta, co wywołuje obawy ponownego wybuchu strajku kolejowego w Anglii.

Cholera.

Konstantynopol. W ostatnich 24 godzinach zachorowało na cholerę 43 żołnierzy, z czego 11 zmarło.

Rjeka. W szpitalu izolacyjnym w Suszak zmarł wczoraj pewien robotnik na cholerę.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 19 września.

NOWY HOTEL NARODOWY, własność dra Stanisława Adamskiego, ulica Poselska, 22, (gustownie odrestaurowany. Parkiety, światło elektryczne, restauracya, łazienki w miejscu. Pokoje ze światłem od 2 koron w zwyż i stajnia.) Władysław Kędracki z Kazimierzy Wielkiej, Bronisław Rogoziński, Maryanna Białosiewicz z Warszawy, Irma i Paulina Morak z Karyntyi, Władysław Tudol z Brzeska (Król. Pol.), Adamowie Szaniakowie z Czeladzi (Król. Pol.), Katarzyna Matkowska z Wiednia, Józef Bochenek z Sułkowic, Andrzej Średniawski, Józef Rusin z Górnej Wsi, Henryk Graber z Wrocławia, Adolf Messner ze Lwowa, Jędrzej Moraczewski ze Stryja, Janowie Myślińscy z Włocławka, Stanisław Łapiński z Sosnowca, Tomaszowie Kornalscy z Olkusza, Erwinowie Krocherowie z Katowic, Władysław Nowakowski ze Szreniawy, Michał Münzer, Jan Sliwka z Bielska, Dyonizy Szczurowski z Czortkowa, Władysław Kwiatkowski z Krakowa, Anna Kaczmarska z Wolbromu, Mieczysław Noyszycki z Kielc, Antoni, Wacław i Amelia Chmielewscy z Jangrodu (Król. Pol.), Michał Bawor z Krasnego.

HOTEL SASKI: ks. M. Lubomirska z Rozwadowo, hr J. Potocki z Warszawy, T. Bykowski z Lublina, W. Olszowski, K. Ziembicka ze Lwowa, A. Krocouer z Paryża A. Hussarek z Wiednia, S. Kuzieradzki ze Lwowa, M Jędrzejowicz z Deląg̨ówki, C. Fedorowiczowa z Wilna J. Brzeziński z Krynicy, S. Brzeziński z Osieczan, hr. Grocholski z Warszawy.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 19 września. Losy: a) procent.: Austryackiego zakładu kred. z obl. prc. z roku 1880 3-prc. 492·—. Austr. zakł. kr. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 276·—. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 306·—. Węg. Banku hip po 100 złr. 4-prc. 250·50. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc. 125·25. b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 5 złr. 35·50. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 469·—. Clary 40 złr. m. k. 165·—. Palffy 40 złr. 95·—. Czerw. krzyża Tow. austr. 10 złr. 82·—. Palffy 40 złr. m. konw. —·—. Czerw. krzyża austr. tow. 10 złr. 69·50. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 złr. 45·15. Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 76·50. Salma 40 złr. m. 260·—. Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 246·35. Tureckie oblig. prem. kolei prc. 247·25. Losy kom. m. Wiednia z 1874 roku 504·—.

Berlin, 19 września. Austryackie banknoty 84·80. Spirytus —·—.

Paryż, 19 września. Renta 3-prc. 93·52. Mąka 31·70.

Frankfurt, 19 września. Austr. kred. 201·75. Koleje państwowe 156·—. Disconto 184·75. Laura —·—.

Usposobienie stałe.

Berlin, 19 września. (Zamknięcie giełdy). Austr. kredyty 201·50; Austr. kolej państw. 156·—; Disconto 184·75; Tow. handlowe 165·—; Warszawsko-wiedeńskie 204·75; Losy tureckie 171·50; włoskie —·—; Noty austr. 84·48; Wiedeń krótki 848·75; Noty rosyjskie —·—; Nowy Jork 420·—; 4½ polsk. listy zastawne 68·40; Ameryk. noty 420·—; 3% pruskie konsole 82·40; Lombardy 23·10; Reichsbank 141·10; Packetfahrt 126·62; Warszawa krótkie —·—.

	Koron
Józef Gława. **Oporni,** powieść w 2 tom. na tle prześladowania unitów	4·—
B. Bolesławita. **Para Czerwona,** powieść w 2 tom.	2·40
— **Przed burzą,** sceny z r. 1830, 1 tom	1·20
— **Emisaryusz,** wspomnienie z r. 1838	1·20
— **Nad Spreą,** powieść	1·20
— **Nad modrym Dunajem,** powieść	1·20
J. U. Niemcewicz. **Żywoty znacznych w XVIII wieku ludzi**	—·40

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.
Rządca drukarni L. K. Górski